

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

13. veljače 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Državne potpore – Subvencioniranje kupnje ili najma digitalnih dekodera – Odluka Komisije kojom je utvrđeno da je program potpora nezakonit i nespojiv s unutarnjim tržištem – Povrat – Kvantifikacija iznosa koji je potrebno povući – Uloga nacionalnog suda – Uzimanje nacionalnog suda u razmatranje stajališta Komisije u okviru izvršenja njezine odluke – Načelo lojalne suradnje“

U predmetu C-69/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunale civile di Roma (Italija), odlukom od 19. studenoga 2012., koju je Sud zaprimio 11. veljače 2013., u postupku

Mediaset SpA

protiv

Ministero dello Sviluppo economico,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot i A. Arabadžiev (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: N. Jääskinen,

tajnik: A. Impellizzeri, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 21. studenoga 2013.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Mediaset SpA, L. Medugno, A. Lauteri, G. Rossi, G. M. Roberti, M. Serpone i I. Perego, *avvocati*,
- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju A. De Stefana, *avvocato dello Stato*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, D. Grespan, B. Stromsky i G. Conte, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja, donosi sljedeću

* Jezik postupka: talijanski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje relevantnih odredbi prava Unije koje se tiču državnih potpora.
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Mediaseta SpA (u daljnjem tekstu: Mediaset) i Ministero dello Sviluppo economico o pitanju povrata državne potpore koju je Talijanska Republika dodijelila Mediasetu u okviru programa potpora u korist zemaljskih digitalnih odašiljatelja koji nude usluge naplatne televizije i operatora naplatne kabelaške televizije, koji je proglašen nespojivim s unutarnjim tržištem Odlukom Komisije 2007/374/EZ od 24. siječnja 2007. o državnoj potpori C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) koju Talijanska Republika u obliku subvencije dodjeljuje za kupnju digitalnih dekodera [neslužbeni prijevod] (SL L 147, str. 1.) (u daljnjem tekstu: Odluka 2007/374).

Pravni okvir

Uredba (EZ) br. 659/1999

- 3 Uredba Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka [108. UFEU-a] (SL L 83, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 16.) u članku 14., naslovljenom „Povrat potpore“, navodi:

„1. U slučaju kada se u slučajevima nezakonite potpore donesu negativne odluke, Komisija donosi odluku kojom se od dotične države članice zahtijeva da poduzme sve potrebne mjere kako bi od korisnika povukla sredstva potpore (dalje u tekstu „odluka o povratu potpore“). Komisija ne smije zahtijevati povrat sredstava potpore ako bi to bilo u suprotnosti s općim načelima prava Zajednice.

2. Iznos potpore koji se treba povratiti u skladu s odlukom o povlačenju uključuje i kamatu po odgovarajućoj stopi koju odredi Komisija. Kamata se naplaćuje počevši od dana kada je nezakonita potpora stavljena na raspolaganje korisniku do dana povrata njezinog iznosa.

3. Ne dovodeći u pitanje bilo koju odluku Suda [Europske unije] donesenu u skladu s člankom [278. UFEU-a], povrat potpore izvršava se bez odgađanja i u skladu s postupcima predviđenim nacionalnim pravom dotične države članice, pod uvjetom da isti omogućavaju neposredno i stvarno izvršenje odluke Komisije. U tu svrhu i u slučaju pokretanja postupka pred domaćim sudom, dotična država članica poduzima sve neophodne korake koji joj stoje na raspolaganju u okviru njezinog pravnog sustava, uključujući i privremene mjere, i ne dovodeći pri tom u pitanje pravo [Unije].“

Odluka 2007/374

- 4 Članak 1. Odluke 2007/374 određuje:

„Program koji je Talijanska Republika počela nezakonito primjenjivati u korist zemaljskih digitalnih odašiljatelja koji nude usluge naplatne televizije i operatora naplatne kabelaške televizije predstavlja državnu potporu koja je nespojiva sa zajedničkim tržištem.“ [neslužbeni prijevod]

- 5 Članak 2. navedene odluke predviđa:

„1. Talijanska Republika treba poduzeti sve potrebne mjere da bi se od korisnika povukle potpore iz članka 1.

2. Povrat se mora izvršiti bez odgađanja i sukladno postupcima predviđenima nacionalnim pravom, ako oni omogućavaju neposredno i učinkovito izvršenje ove odluke. Iznosi koje je potrebno vratiti uključuju kamate od dana kad je potpora stavljena na raspolaganje korisnicima do dana njihovog povrata.

3. Kamate koje je potrebno vratiti sukladno stavku 2. računaju se prema postupku predviđenom u člancima 9. i 11. Uredbe (EZ) Komisije br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 [SL L 140, str. 1.; SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 2., str. 9.].“ [neslužbeni prijevod]

6 U članku 3. iste odluke navodi se:

„U roku od dva mjeseca od priopćenja ove odluke, Talijanska Republika mora obavijestiti Komisiju o mjerama koje je poduzela da bi se s njome uskladila. Navedeni podaci priopćavaju se putem upitnika koji je priložen ovoj odluci.

U roku predviđenom u stavku 1. Talijanska Republika treba podnijeti sve dokaze kojima se dokazuje da su protiv korisnika pokrenuti postupci radi povrata nezakonitih i nespojivih potpora.“ [neslužbeni prijevod]

7 Vežano uz iznose potpora koje se povlače, Komisija je u uvodnim izjavama 191. do 193. Odluke 2007/374 precizirala sljedeće:

„(191) Kada je riječ o onome što se ima povući od odašiljatelja, Komisija priznaje da je zadatak točnog određivanja iznosa državnih sredstava koji su korisnici stvarno iskoristili prilično složen. Ne samo zbog toga što se potpora dodjeljuje neizravno posredstvom potrošača već i zbog toga što je bila više vezana uz prijamnik potreban za primanje usluga odašiljatelja nego uz usluge kao takve.

(192) Međutim, prema praksi Suda [...], nijedan pravni propis Zajednice ne propisuje da Komisija u trenutku kad naloži povrat potpore za koju je utvrđeno da je nespojiva sa zajedničkim tržištem treba odrediti točan iznos potpore koji je potrebno isplatiti. Dovoljno je da odluka Komisije sadrži elemente na temelju kojih osoba na koju se odluka odnosi može bez previše teškoća odrediti taj iznos [...].

(193) Komisija stoga drži da je korisno dati određene smjernice o metodi koju treba usvojiti kako bi se naknada kvantificirala. Komisija prije svega smatra da se, s obzirom na konkretne karakteristike predmeta o kojem je riječ, prikladna metoda sastoji u izračunu iznosa dodatnih prihoda nastalih iz novih digitalnih usluga i naplatnih ponuda ili onih koje se plaćaju po narudžbi nastalih zahvaljujući dotičnoj mjeri.“ [neslužbeni prijevod]

8 U uvodnim izjavama 196. do 205. navedene odluke Komisija je dala naznake o metodi spomenutoj u njezinoj točki 193. kako bi omogućila Talijanskoj Republici da odredi točne iznose koje je potrebno vratiti.

Glavni postupak i prethodna pitanja

9 Nakon donošenja Odluke 2007/374, Komisija i Talijanska Republika vodile su prepisku o identificiranju pojedinačnih korisnika programa potpore za koji je utvrđeno da je nezakonit i o određivanju točne visine iznosa koje je potrebno povući.

- 10 Konkretno, u dopisu od 1. travnja 2008. Komisija je odobrila metodologiju koju je primijenila Talijanska Republika, to jest ispitivanje javnog mnijenja koje je proveo Ipsos, kako bi se utvrdili broj dodatnih korisnika kao rezultat dotičnog programa, prosječni prihod po korisniku kao i dodatni prihodi. Komisija se također složila sa zaključcima Talijanske Republike prema kojima TIMedia i Fastweb, korisnici navedene potpore, ne bi bili obuhvaćeni obvezom povrata s obzirom na to da su provedene analize pokazale da navedena poduzeća nisu ostvarila nikakav dodatni prihod u razdoblju dodjeljivanja dotične potpore. S druge strane, Komisija je u istom dopisu izrazila rezerviranost kad je riječ o izbježivim troškovima koje je snosio Mediaset, pa je stoga naznačila da potpora koju od istog treba povući iznosi 6.844.361 eura.
- 11 Nakon što ju je Talijanska Republika obavijestila o novim elementima, Komisija je u dopisu od 11. lipnja 2008. odobrila novi izračun izbježivih troškova koji je ta država članica napravila za Mediaset, pri čemu je iznos potpore koju on treba vratiti iznosio 4 926 543,22 eura.
- 12 Nakon što je Talijanska Republika ponovno predočila dodatne elemente, Komisija je u dopisu od 23. listopada 2009. odbila odobriti novi ekonometrijski model koji je usvojila ta država članica zato što se on odnosio na različita razdoblja za uračunavanje troškova i prihoda te zato što je spomenuta država članica već bila odbila sličnu metodologiju. Komisija je u tom dopisu istaknula i da bi, ako Talijanska Republika bez odgađanja ne pristupi povlačenju predmetne potpore od Mediaseta, mogla pribjeći postupku predviđenom člankom 88. stavkom 2. UEZ-a.
- 13 Rješenjem od 12. studenoga 2009. talijanske vlasti naložile su Mediasetu da izvrši uplatu u ukupnom iznosu od 5 969 442,12 eura, pri čemu je taj iznos obuhvaćao kamate obračunate u skladu s postupkom predviđenim u članku 14. stavku 2. Uredbe br. 659/1999.
- 14 Nakon što je isplatio iznos koji su potraživale talijanske vlasti, Mediaset je podnio tužbu pred Tribunale civile di Roma zahtijevajući poništenje navedenog rješenja i smanjenje iznosa koji se ima vratiti, pozivajući se posebno na pogrešnu primjenu kvantifikacijskih kriterija određenih u Odluci 2007/374 i netočnost izračuna izvršenih u cilju određivanja dodatnih prihoda nastalih iz predmetne potpore. Mediaset je usto zatražio da se naloži provođenje sudskog vještačenja.
- 15 Mediaset je u međuvremenu podnio tužbu za poništenje Odluke 2007/374 pred Općim sudom Europske unije. Opći sud tu je tužbu odbio presudom od 15. lipnja 2010., Mediaset protiv Komisije (T-1777/07, Zb., str. II-2341.). Mediaset se žalio na navedenu presudu, no Sud je žalbu odbio presudom od 28. srpnja 2011., Mediaset protiv Komisije (C-403/10 P).
- 16 Tribunale civile di Roma u okviru glavnog postupka naložio je provođenje sudskog vještačenja, a nalaz, koji je 6. rujna 2011. podnio odbor vještaka, sadržavao je kritike, kako kad je riječ o pitanju ispitivanja javnog mnijenja koje je primjenjivano za izračun broja dodatnih gledatelja koje je privukla ponuda televizije po narudžbi i novih digitalnih kanala tako i u vezi s ekonometrijskim modelima koje su predložile i kojima su se koristile stranke u glavnom postupku. U izvještaju je također zaključeno kako nije dokazano da je postojanje predmetne potpore stvarno utjecalo na prodaju dekodera u promatranom razdoblju. Ministero dello Sviluppo economico u svom očitovanju od 17. srpnja 2012. osporio je nalaz vještačenja.
- 17 U tim je okolnostima Tribunale civile di Roma odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Je li nacionalni sud od kojeg se traži da se izjasni o visini potpore čiji je povrat naložila Komisija [...] vezan, kako u pogledu „načela“ tako i glede iznosa, Odlukom [2007/374] koja je dopunjena odlukama što ih je donijela Komisija [...] u [dopisima od 11. lipnja 2008. i od 23. listopada 2009.] te potvrđena [gore spomenutom presudom Općeg suda Mediaset protiv Komisije]?

U protivnom:

2. Je li Opći sud, tvrdeći u [gore navedenoj] presudi [Općeg suda Mediaset protiv Komisije] da je nacionalni sud nadležan izjasniti se o visini državne potpore, želio ograničiti tu ovlast na kvantifikaciju iznosa koji, po tome što se odnosi na državnu potporu koja je stvarno provedena ili dobivena, nužno treba imati pozitivnu vrijednost te ne može iznositi nula?
3. Ili je pak Opći sud, tvrdeći u [gore navedenoj] presudi [Općeg suda Mediaset protiv Komisije] da je nacionalni sud nadležan izjasniti se o visini državne potpore, želio nacionalnom sudu dati ovlast da zahtjev za povrat razmotri kako glede njegovog „načela“ tako i [u pogledu] njegovog iznosa do te mjere da mu povjeri ovlast da isključi svaku obvezu povrata?“

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 18 Sud koji je uputio zahtjev u svom prvom pitanju u biti pita je li nacionalni sud, kako bi osigurao izvršenje odluke Komisije kojom se utvrđuje da je program potpora nezakonit i nespojiv s unutarnjim tržištem te se nalaže povrat predmetnih potpora, bez da pritom odredi pojedinačne korisnike potpora i bez da odredi točne iznose koje je potrebno povući, vezan ne samo tom odlukom nego i stajalištima koja je ta institucija zauzela u okviru provedbe navedene odluke, pri čemu je u njima točno naznačen iznos potpore koju treba povući od pojedinog korisnika.
- 19 S tim u vezi valja podsjetiti da je provedba sustava nadzora državnih potpora s jedne strane u nadležnosti Komisije, a s druge nacionalnih sudova, pri čemu su njihove uloge komplementarne, ali različite (vidjeti presudu od 21. studenoga 2013., *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, t. 27. i navedenu sudsku praksu).
- 20 Prema navedenom sustavu, Komisija tako ima isključivu nadležnost, pod nadzorom sudova Unije, razmotriti je li određena potpora spojiva s unutarnjim tržištem (u tom smislu vidjeti presudu od 21. listopada 2003., *van Calster i dr.*, C-261/01 i C-262/01, Zb., str. I-12249., t. 75.; presudu od 5. listopada 2006., *Transalpine Ölleitung in Österreich*, C-368/04, Zb., str. I-9957., t. 38. te gore navedenu presudu *Deutsche Lufthansa*, t. 28.).
- 21 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, kad Komisija naloži povrat potpore za koju je utvrđeno da je nespojiva s unutarnjim tržištem, od nje se ne traži da odredi točan iznos potpore koju treba vratiti. Dovoljno je da odluka Komisije sadrži naznake na temelju kojih osoba kojoj je odluka upućena može sama bez pretjeranih teškoća utvrditi taj iznos (u tom smislu vidjeti presudu od 12. listopada 2000., *Španjolska protiv Komisije*, Zb., str. I-8717., t. 25.; gore navedenu presudu *Mediaset protiv Komisije*, t. 126. i presudu od 8. prosinca 2011., *France Télécom protiv Komisije*, C-81/10 P, još neobjavljenu u Zborniku, str. I-12899., t. 102.).
- 22 Naime, kad je pred nju stavljen program potpora, Komisija u pravilu nije u stanju točno identificirati iznos potpore koju je primio svaki pojedinačni korisnik, pa se stoga konkretne okolnosti koje se tiču određenog korisnika nekog programa potpora mogu uzeti u razmatranje tek u fazi povrata potpore (u tom smislu vidjeti presudu od 7. ožujka 2002., *Italija protiv Komisije*, C-310/99, Zb., str. I-2289., t. 89. do 91.).
- 23 Usto treba istaknuti da su, sukladno članku 288. stavku 4. UFEU-a, odluke u cijelosti obvezujuće za osobe kojima su upućene. Od države članice kojoj je upućena odluka Komisije koja je obvezuje da vrati nezakonito primljene potpore i potpore koje su nespojive s unutarnjim tržištem stoga se traži da poduzme sve potrebne mjere kako bi osigurala provedbu navedene odluke (u tom smislu vidjeti

presudu od 12. prosinca 2002., Komisija protiv Njemačke, C-209/00, Zb., str. I-11695., t. 31. i presudu od 26. lipnja 2003., Komisija protiv Španjolske, C-404/00, Zb., str. I-6695., t. 21.). Odluka je obvezujuća za sva tijela države kojoj je upućena, uključujući i njezine sudove (u tom smislu vidjeti presudu od 21. svibnja 1987., Albako Margarinefabrik, 249/85, Zb., str. 2345., t. 17.).

- 24 Iako je Odluka 2007/374, koja je postala konačna nakon gore navedene presude Suda Mediaset protiv Komisije, time obvezujuća za Talijansku Republiku, kojoj je i upućena, pa se stoga ima smatrati da obvezuje nacionalni sud, isto se ne može reći i za dopise koje je Komisija kasnije uputila Talijanskoj Republici u okviru prepiske čiji je cilj bio osigurati neodgodivu i učinkovitu provedbu navedene odluke.
- 25 S tim u vezi, naime, treba istaknuti da navedeni dopisi, posebice oni od 11. lipnja 2008. i 23. listopada 2009. koji identificiraju Mediaset kao korisnika predmetnog programa potpora i određuju točan iznos koji on treba vratiti, ne predstavljaju odluke u smislu članka 288. stavka 4. UFEU-a.
- 26 Mora se također zaključiti da takva stajališta ni nisu među aktima koji se mogu donositi na temelju Uredbe br. 659/1999.
- 27 Uostalom, i sama Komisija u svom je očitovanju priznala da ta stajališta nemaju za cilj izmijeniti ili dopuniti sadržaj Odluke 2007/374 te da nisu imala nikakvu obvezujuću vrijednost.
- 28 Slijedom navedenoga, stajališta koja je zauzela Komisija u okviru provedbe Odluke 2007/374 ne mogu se smatrati obvezujućima za nacionalni sud.
- 29 Stoga valja podsjetiti da provedba propisa Unije u području državnih potpora počiva na obvezi lojalne suradnje između nacionalnih sudova s jedne strane i Komisije i sudova Unije s druge strane te da u okviru te suradnje svatko postupa ovisno o ulozi koju mu daje UFEU. U okviru te suradnje nacionalni sudovi trebaju poduzeti sve opće ili pojedinačne mjere koje su potrebne da bi se osiguralo izvršenje obveza koje proizlaze iz prava Unije i suzdržati se od onih koje bi mogle dovesti u pitanje ostvarivanje ciljeva Ugovora, kao što to proizlazi iz članka 4. stavka 3. UEU-a (vidjeti gore navedenu presudu Deutsche Lufthansa, t. 41.).
- 30 Tako, ako nacionalni sud ima dvojbe ili teškoće u pogledu kvantifikacije iznosa potpore koju treba vratiti, on se uvijek može obratiti Komisiji kako bi mu ona pružila pomoć u skladu s načelom lojalne suradnje, kako to proizlazi prije svega iz točaka 89. do 96. Priopćenja Komisije o primjeni propisa u području državnih potpora od strane nacionalnih sudova (SL C 85, 2009., str. 1.).
- 31 Stoga, iako stajališta Komisije ne mogu obvezivati nacionalni sud, važno je istaknuti da, u mjeri u kojoj elementi sadržani u navedenim mišljenjima kao i u mišljenjima Komisije koja je eventualno zatražio nacionalni sud pod pretpostavkama koje su nabrojene u prethodnoj točki, imaju za cilj olakšati obavljanje zadatka nacionalnih tijela u okviru neodgodivog i učinkovitog izvršenja odluke o povratu te, uzimajući u obzir načelo lojalne suradnje, nacionalni sud mora o njima voditi računa kao o elementu za razmatranje u okviru spora o kojem se vodi postupak i obrazložiti svoju odluku u odnosu na sve isprave u spisu koje su mu podnesene.
- 32 Uzevši u obzir sva dosadašnja razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da, iako je nacionalni sud, kako bi osigurao izvršenje odluke Komisije kojom se utvrđuje da je program potpora nezakonit i nespojiv s unutarnjim tržištem te se nalaže povrat predmetnih potpora, bez da pritom odredi pojedinačne korisnike tih potpora i bez da odredi točne iznose koje je potrebno povući, vezan tom odlukom, on, naprotiv, nije vezan i stajalištima koja je ta institucija zauzela u okviru provedbe navedene odluke. Međutim, nacionalni sud mora, uzimajući u obzir načelo lojalne suradnje navedeno u članku 4. stavku 3. UEU-a, o njima voditi računa kao o elementu za razmatranje u okviru spora o kojem se vodi postupak.

Drugo i treće pitanje

- 33 Sud koji uputio zahtjev u svom drugom i trećem pitanju, koja valja razmotriti zajedno, u biti pita može li nacionalni sud pri određivanju točnih iznosa potpora koje je potrebno vratiti, i kad Komisija u svojoj odluci kojom se utvrđuje da je program potpora nezakonit i nespojiv s unutarnjim tržištem nije odredila pojedinačne korisnike predmetnih potpora niti je odredila točne iznose koje je potrebno povući, zaključiti da je iznos potpore koju treba vratiti jednak nuli kada to proizlazi iz izračuna obavljenih na temelju svih relevantnih podataka koji su mu predočeni.
- 34 Valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi, u nedostatku propisa prava Unije koji uređuju to područje, povrat potpore za koju je utvrđeno da je nespojiva s unutarnjim tržištem treba provesti sukladno načinima predviđenima nacionalnim pravom, pod uvjetom da isti nemaju za cilj onemogućiti povrat koji se potražuje prema pravu Unije i ne krše načelo ekvivalentnosti u odnosu na postupke koji imaju za cilj rješavanje sporova iste vrste, ali su strogo nacionalni (vidjeti presudu od 13. lipnja 2002., Nizozemska protiv Komisije, C-382/99, Zb., str. I-5163., t. 90.). Spor koji se tiče takvog povrata u nadležnosti je samo nacionalnog suda (u tom smislu vidjeti rješenje od 24. srpnja 2003., Sicilcassa i dr., C-297/01, Zb., str. I-7849., t. 41. i 42.)
- 35 Osim toga, kao što je već rečeno u točkama 22., 23. i 29. ove presude, s obzirom na to da Komisija u svojoj odluci nije identificirala pojedinačne korisnike dotične potpore niti je odredila točne iznose potpore koje treba povući, na nacionalnom je sudu da se izjasni, ako se pred njim pokrene postupak, o visini potpore čiji je povrat naložila Komisija. U slučaju teškoća, kao što je već navedeno u točki 30. ove presude, nacionalni sud uvijek se može obratiti Komisiji kako bi mu ona pružila pomoć u skladu s načelom lojalne suradnje iz članka 4. stavka 3. UEU-a.
- 36 Iz navedenog slijedi da za potrebe kvantifikacije iznosa potpore koji je potrebno vratiti nacionalni sud, pod pretpostavkama nabrojenima u točki 31. ove presude, treba uzeti u obzir sve relevantne informacije koje su mu predočene, uključujući i prepisku koja se vodila između Komisije i nacionalnih tijela po osnovi primjene načela lojalne suradnje.
- 37 Stoga se, uzevši u obzir sve navedene podatke, ne bi moglo isključiti da izračuni koje provede nacionalni sud vezano uz kvantifikaciju iznosa potpora koje treba vratiti ukažu na iznos koji je jednak nuli.
- 38 Uostalom, iz isprava u spisu koje je dostavio nacionalni sud proizlazi da je Komisija, kada je riječ o društvima TIMedia i Fastweb, izričito priznala da od tih dvaju društava nije trebao biti povučen nikakav iznos.
- 39 Stoga, ne dovodeći pritom u pitanje valjanost odluke Komisije niti obvezu povrata potpora za koje je utvrđeno da su nezakonite i nespojive s unutarnjim tržištem, nacionalni sud može odrediti iznos potpore koji je jednak nuli, ako takvo određivanje proizlazi izravno iz operacije kvantifikacije iznosa koje je potrebno vratiti.
- 40 Uzevši u obzir sve prethodno navedeno, na drugo i treće pitanje valja odgovoriti da nacionalni sud može pri određivanju točnih iznosa potpora koje treba vratiti, i kad Komisija u odluci kojom se utvrđuje da je program potpora nezakonit i nespojiv s unutarnjim tržištem nije identificirala pojedinačne korisnike dotičnih potpora niti je odredila točne iznose koje je potrebno povući, zaključiti, ne dovodeći u pitanje valjanost odluke Komisije niti obvezu povrata dotičnih potpora, da je iznos potpore koji treba vratiti jednak nuli kad to proizlazi iz izračuna izvršenih na temelju svih relevantnih informacija koje su mu predočene.

Troškovi

- 41 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

1. Iako je nacionalni sud, kako bi osigurao izvršenje odluke Europske komisije kojom se utvrđuje da je program potpora nezakonit i nespojiv s unutarnjim tržištem te se nalaže povrat predmetnih potpora, bez da pritom odredi pojedinačne korisnike tih potpora i bez da odredi točne iznose koje je potrebno povući, vezan tom odlukom, on, naprotiv, nije vezan i stajalištima koja je ta institucija zauzela u okviru provedbe navedene odluke. Međutim, nacionalni sud mora, uzimajući u obzir načelo lojalne suradnje navedeno u članku 4. stavku 3. UEU-a, o njima voditi računa kao o elementu za razmatranje u okviru spora o kojem se vodi postupak.
2. Nacionalni sud može pri određivanju točnih iznosa potpora koje treba vratiti, i kad Komisija u odluci kojom se utvrđuje da je program potpora nezakonit i nespojiv s unutarnjim tržištem nije identificirala pojedinačne korisnike dotičnih potpora niti je odredila točne iznose koje je potrebno povući, zaključiti, ne dovodeći u pitanje valjanost odluke Europske komisije niti obvezu povrata dotičnih potpora, da je iznos potpore koji treba vratiti jednak nuli kad to proizlazi iz izračuna izvršenih na temelju svih relevantnih informacija koje su mu predočene.

Potpisi